

Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Бібліотека

Серія "Дослідники Волині. Дати і долі"

Вип. 2.

ОЛЕКСІЙ БАРАНОВИЧ

(1892–1961)

Біобібліографічний нарис до 120-річчя від дня народження

ЛУЦЬК – 2012

I. Біографічний нарис

Олексій Іванович Баранович – відомий український історик-славист, педагог, громадський діяч, дослідник історії Волині.

Народився 10 липня 1892 р. в м. Старокостянтинові Волинської губернії (нині Хмельницька область) у родині священика. Закінчив Житомирську гімназію та історико-філологічний факультет Петроградського університету. Подальша доля Барановича пов'язана з Волинню. До 1920 р. викладав історію в гімназіях рідного міста. Згодом працював у архівному відділі Головного управління у справах мистецтв та національної культури. У 1920–1921 рр. – завідувач відділу повітнаросвіти у Старокостянтинові; 1920–1923 рр. – завідувач трудової школи й одночасно педагогічних курсів. У 1923 р. Олексій Баранович викладає культурознавство у школах Києва. Згодом Олексій Іванович стає аспірантом кафедри історії України Всеукраїнської академії наук та одночасно – керівником семінарів з української історії в Київському інституті народного господарства. У 1926 р. він захистив наукову працю “Нариси магнатського господарства на півдні Волині у 18 ст.” У цей період Олексій Баранович читає доповіді у ВУАН і стає активним дописувачем газети “За радянську академію”. Згодом Баранович переїздить до Москви і працює у вищих навчальних закладах, не полишаючи української тематики.

Досліджував соціально-економічну історію України, Білорусі, Польщі й Литви 14–18 ст. У 1946 р. Олексій Іванович Баранович захистив кандидатську дисертацію “Панське місто за часів Речі Посполитої. Старокостянтинів 16–18 ст.”; у 1951 р. – докторську дисертацію “Магнатське господарство на півдні Волині в 18 ст.”.

Помер Олексій Іванович Баранович 1961 р. в Москві.

Перу О. І. Барановича належать близько 60-ти наукових робіт з історії України, Білорусі, Литви та Польщі XVI–XVII ст. З історії краю опублікував 30 робіт. Праці та наукові дослідження О. Барановича є актуальними й нині.

II. Науковий доробок О. Барановича

1. З історії заселення Південної Волині: Спостереження над колонізацією і економічним життям волинського пограниччя XVI–XVII ст. / О. І. Баранович // Записки Історико-філологічного відділу ВУАН : [збірник] / Всеукр. акад. наук. – К., 1925. – Кн. 6.

2. З проблем марксівської теорії пізнання / О. І. Баранович // Життя і революція. – 1925. – № 9.

3. Залюднення України перед Хмельниччиною. Ч. 1. Залюднення Волинського воєводства в першій половині XVII ст. / О. Баранович. – К. : [б. в.], 1930. – 155 с.

4. Історія на службі колоніальної політики Польщі / О. Баранович // Записки Історико-археографічного інституту / Всеукр. акад. наук. – К., 1934. – С. 227–249.

5. К вопросу о запустении и заселении украинских земель в XVI–начале XVII вв. / А. Баранович // Вопросы социально-экономической истории и источниковедения периода феодализма в России : сб. ст. / редкол.: Н. В. Устюгов [и др.]. – М., 1961. – С.40–42.

6. К изучению магнатских архивов Украины / А. Баранович // Проблемы источниковедения : сб. ст. / Ин-т истории АН СССР. – М., 1956. – Т. 5. – С. 146–158.

7. Магнатское хозяйство на юге Волыни в XVIII в. / А. И. Баранович ; Акад. наук СССР, Ин-т истории ; отв. ред. В. К. Яцунский. – М. : АН СССР, 1955. – 184 с.

8. Нариси магнатського господарства на півдні Волині у XVIII ст. / О. Баранович. – К. : [б. в.], 90 с.

9. Население предстепной Украины XVI в. / А. Баранович // Исторические записки : сборник / Ин-т истории СССР АН СССР. – М., 1950. – Т. 32. – С. 198–232.

10. Новый город Западной Украины XVI в. Основание Константинова / А. Баранович // Учёные записки Института славяноведения / Акад. наук

СССР. – М., 1951. – Т. 3. – С. 236–263.

11. Опустошение и восстановление Правобережной Украины XVII и начала XVIII вв. / А. Баранович // История СССР. – 1960. – № 5. – С. 148–158.

12. “Пан Тадеуш” Міцкевича як історичний документ / О. Баранович // Україна. – 1928. – Кн. 4. – С.34–35.

13. Панське господарство в ключі Володарським за часів Коліївщини / О. Баранович // Ювілейний збірник на пошану академікові М. С. Грушевському / Нац. акад. наук України. – К., 1928. – Т.1. – С. 274–279.

14. Панське місто за часів польської держави (Старий Костянтинів) / О. І. Баранович // Записки історично-філологічного відділу ВУАН / Всеукр. акад. наук. – К., 1928. – Кн. 17. – С.1–63.

15. Правобережная Украина / А. Баранович // Очерки истории СССР: Период феодализма. Россия во второй половине XVIII в. / ред. Б. Б. Кафенгауз. – М., 1956. – С. 593–600.

16. Украина / А. И. Баранович // Очерки истории СССР. Период феодализма. Конец XV в. – начало XVII в. / ред.: А. Н. Насонова, Л. В. Черепнина, А. А. Зимица. – М., 1955. – С. 700–735.

17. Украина и Белоруссия. Воссоединение Украины с Россией / А. И. Баранович // Очерки истории СССР. Период феодализма. XVII в. / ред.: А. А. Новосельский, Н. В. Устюгов. – М., 1955. – С. 667–712.

18. Украина накануне освободительной войны середины XVII в. (социально-экономические предпосылки войны) / А. И. Баранович. – М. : Изд-во АН СССР, 1959. – 207 с.

19. Упадок города Речи Посполитой / А. Баранович // Вопр. истории. – 1947. – № 8. – С. 30–49.

20. Фольварки Вишневецкого ключа во второй половине XVIII в. / А. И. Баранович // Академику Б. Д. Грекову ко дню 70-летия : [сборник]. – М., 1952. – С. 303–310.

21. Хозяйство фольварка на юге Волыни в XVIII в. / А. И. Баранович // Материалы по истории земледелия СССР / Акад. наук СССР. – М., 1952. – Т. 1. – С. 411–458.

22. Ценный труд по истории белорусского народа : [рецензия] / А. И. Баранович, Л. М. Иванов, О. А. Шекун // Вопр. истории. – 1955. – № 2. – С. 116–121. – Рец. на кн.: История Белорусской ССР. Т. 1 / под ред. В. П. Перцева. – Минск : Изд-во АН БССР, 1954. – 502 с.

III. Постать О. Барановича в дослідженнях науковців

23. Баженов Л. В. Баранович Олексій Іванович // Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX–XX ст. / Л. В. Баженов. – Кам'янець-Поділ., 1993. – С. 122.

24. Баранович Олекса // Енциклопедія українознавства / Ін-т укр. археографії АН України, Наук. т-во ім. Т. Шевченка у Сарселі, Фундація енцикл. України в Торонто ; [голов. ред.: В. Кубійович, З. Кузеля]. – Л., 1993.

–

Т. 1. – С. 91.

25. Алексей Иванович Баранович : [некролог] // Вопр. истории. – 1961. – № 8. – С. 214.

26. . И. Баранович : [некролог] // История СССР. – 1961. – № 5. – С. 246.

27. Олексій Іванович Баранович : [некролог] // Укр. іст. журн. – 1961. – № 5. – С. 172.

28. Білокінь С. І. Київська школа акад. М. С. Грушевського : [відгуки керівництва про асп. О. Барановича ; особова справа] / С. І. Білокінь // Укр. іст. журн. – 1996. – № 5. – С. 106–130.

29. Ворончук І. Баранович Олексій Іванович / І. Ворончук // Українські архівісти : біобібліогр. довід. / Держ комархівів України ; УНДІАСД ; упоряд.: І. Б. Матяш, С. Л. Зворський. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 37–40.

30. Гайдай Л. І. Баранович Олексій Іванович // Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях : навч. посіб.-коментар / Л. І. Гайдай. – Луцьк, 2000. – С. 30–31.

31. Герасимова Г. П. Баранович Олексій Іванович / Г. П. Герасимова // Енциклопедія Сучасної України / НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 230.

32. Євтушок М. О. І. Баранович: учений, людина / М. О. Євтушок // Рад. Поділля. – 1992. – 12 лют.

33. Швидько А. К. Вопросы социально-исторического развития

Правобережной Украины 16–18 вв. в трудах А. И. Барановича / А. К. Швидько // Некоторые вопросы отечественной историографии и источниковедения : [сб. науч. тр.] / Днепрпетр. гос. ун-т. – Д., 1976. – Вып. 3. – С.112–118.

34. Юрова О. В. Баранович Олексій Іванович / О. В. Юрова // Енциклопедія історії України / ред. кол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2008. – Т. 5. – С. 183.

35. Юрова О. Дослідження О. І. Барановичем магнатського господарства на Волині XVI–XVIII ст. на терені Науково-дослідної катедри історії України у Києві (1924–1930) / О. Юрова // Укр. історик. – 1996. – № 1/4. – С. 314–318.

Олексій Баранович (1897–1961) : біобібліогр. нарис до 120-річчя від дня народж. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. – Луцьк, 2012. – (Дослідники Волині. Дати і долі ; вип. 2).

Подано бібліографічну інформацію про відомого українського історика-славіста, педагога, громадського діяча, дослідника історії Волині О. Барановича. До посібника увійшли відомості про науковий доробок вченого, статті із продовжуваних, неперіодичних та періодичних видань, електронні ресурси про життєвий та творчий шлях історика.

ББК 63.3(4УКР-4ВОЛ)я1

Олексій Баранович (1892 –1961): біобібліогр. нарис до 120-річчя від дня народж. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. – Луцьк, 2012. – (Дослідники Волині. Дати і долі ; вип. 2).

*Подано бібліографічну інформацію про українського історика-славіста, педагога, громадського діяча, дослідника Волині **Олесія** Барановича. Рекомендовано статті із продовжуваних, неперіодичних та періодичних видань.*

ББК 63.3(4УКР-4ВОЛ)я1